

**Sprawozdanie z realizacji
Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Miasta Wałbrzycha
w 2022 roku**

Wałbrzych, marzec 2023 r.

Głównym celem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz używania substancji psychoaktywnych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Wałbrzycha. Cel został zrealizowany poprzez prowadzoną działalność profilaktyczną i terapeutyczną wśród tych osób i rodzin, gdzie problem uzależnienia występował.

Prowadzona działalność profilaktyczna kierowana była do wszystkich grup społecznych, począwszy od uczniów szkół podstawowych, młodzież, osoby dorosłe i seniorów, w formie warsztatów, pogadarek, wykładów, a także poprzez rozmowy w trakcie działań kierowanych społecznością lokalnej. Rozpowszechniane były biuletyny informacyjne oraz ulotki, które opisują temat szkodliwości spożywania alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz wskazują instytucje, w których można otrzymać pomoc i wsparcie. Wsparciem opiekuńczo – wychowawczym objęte były dzieci, które uczestniczyły w zajęciach pozalekcyjnych oferowanych przez Placówki Wsparcia Dziennego. Realizacja zadań założonych w Programie dostosowana była do lokalnej polityki miasta i możliwa była do zrealizowana dzięki zasobom wykwalifikowanej kadry specjalistycznej.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Wałbrzycha na 2022 rok przyjęty uchwałą Nr XLVI/528/22 z dnia 24 marca 2022 roku zakłada realizację w/w aspektów, które zostaną omówione w niniejszym sprawozdaniu. Obowiązek złożenia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu wynika z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. W myśl art.4¹ ust. 2b raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji należy przedłożyć radzie gminy do dnia 30 czerwca następującego po roku, którego dotyczy raport. Realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki stanowi istotną część prowadzenia polityki społecznej w społeczności lokalnej.

W okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki realizował poradnictwo z zakresu pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom w Centrum Aktywności Lokalnej (siedzibie działu), przy ul. A. Mickiewicza 26, w którym zatrudnionych było 7 osób – kierownik działu, trzech psychologów, terapeuta uzależnień i dwóch pedagogów.

Poniższa tabela obrazuje liczbę osób korzystających ze wsparcia specjalistów Działu Profilaktyki oraz liczbę udzielonych w latach 2019-2022 porad.

Lp.	Rok	Liczba osób	Liczba udzielonych porad
1	2019	642	1789
2	2020	544	1554
3	2021	682	1769
4	2022	783	1802

W 2022 roku zauważalny jest wzrost osób, którym udzielono wsparcia. Pokłosiem może być sytuacja pandemii, która spowodowała namnożenie problemów, z którymi samodzielnie nie są sobie w stanie poradzić zarówno osoby dorosłe, jak i dzieci i młodzież. Pogorszenie się kondycji psychicznej uczniów związane z formą kształcenia dzieci i młodzieży w szkołach (w wyniku pandemii) spowodowało wzrost zachowań ryzykownych - stąd szukanie pomocy i wsparcia specjalistycznego. Konflikt zbrojny na Ukrainie i lęk przed wystąpieniem podobnego w naszym kraju, sytuacja gospodarcza spowodowały namnożenie się problemów społecznych o podłożu uzależnienia, rodzinnym czy opiekuńczo – wychowawczym. Ludzie coraz częściej nie radzą sobie sami z trudnymi sytuacjami i emocjami więc tym samym częściej szukają pomocy i wsparcia u specjalistów w Dziale Profilaktyki. Pracownik Działu Profilaktyki pełnił dyżur w Punkcie Konsultacyjnym dla Ukraińców, których rejestrował w systemie, pomagał wypełniać wnioski o pomoc rzeczową i finansową, organizował pomoc tłumacza oraz szukał miejsca, w których mogliby znaleźć schronienie. Psychologowie i pedagodzy działu jeździli w miejsca, w których zatrzymali się Ukraińcy podejmując działania związane z krótką interwencją, udzielali wsparcia. Na potrzebę zorganizowania pomocy na jak najszerszą skalę została opracowana ulotka w języku polskim i ukraińskim, która była rozdawana wszystkim uchodźcom a także zostawiana w instytucjach miejskich, kultury, RWSach, sklepach itp .

Na wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia mogą mieć również wpływ podjęte przez specjalistów działania edukacyjno – informacyjne, które docierają do coraz większej liczby odbiorców, w tym osób, które potrzebują pomocy.

Na przestrzeni czterech lat obraz problemów z podziałem na udzielone porady przedstawia się następująco:

Lp.	Problem	Liczba osób 2022	Liczba porad 2022	Liczba osób 2021	Liczba porad 2021	Liczba osób 2020	Liczba porad 2020	Liczba osób 2019	Liczba porad 2019
1	alkoholowy	164	403	152	421	104	338	168	525
2	narkotykowy	29	57	35	65	21	54	28	62
3	behawioralny	1	2	0	0	0	0	0	0
4	współzależnienie	22	40	26	77	21	47	22	76
5	os. doświadczająca przemocy	41	78	57	122	61	176	56	170
6	os. stosująca przemoc	22	72	30	80	33	54	31	76
7	opiekuńczo - wychowawczy	189	589	201	582	118	345	81	207
8	rodzinny/małżeński	111	212	43	118	48	146	73	198
9	bezrobocie	30	30	22	22	2	4	0	0
10	bezdomność	0	0	0	0	37	131	54	167
11	niezaradność życiowa	38	110	25	83	12	76	13	89
12	zaburzenia psychiczne	15	43	26	73	7	16	8	24
13	niepełnosprawność długotrwała choroba	45	89	11	11	21	66	20	54
14	edukacyjny	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Interwencja kryzysowa (w tym OIK)	50	53	34	75	38	72	43	103
	OGÓŁEM	783	1802	682	1769	544	1554	642	1789

Z powyższej analizy wynika, iż największa liczba osób zgłaszająca się do Działu Profilaktyki po pomoc i wsparcie, to osoby z problemem opiekuńczo-wychowawczym, alkoholowym i rodzinnym. Następne w kolejności to osoby w kryzysie, dotknięte przewlekłą chorobą oraz z problemem przemocy. Ich zgłoszenie się do Działu Profilaktyki wynika

z prowadzonej procedury Niebieskiej Karty, którą są objęte, a specjalista z którym pracują indywidualnie, jest powołany do grupy roboczej. Można również zauważyć wzrost udzielonego wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi. Pozostałe problemy rozkładają się na podobnym poziomie. W ogólnej liczbie osób znajduje się 26 seniorów, którzy odbyli rozmowy indywidualne z psychologiem w zakresie wzmocnienia i radzenia sobie z problemami życia codziennego. Porady udzielone seniorom zawarte są w ogólnym podsumowaniu.

Klientom została udzielona pomoc w następującej formie:

- Indywidualne konsultacje – o charakterze wspierającym, edukacyjnym – dla osób doświadczających przemocy.
- Indywidualne konsultacje – motywujące do podjęcia konstruktywnych rozwiązań.
- Podstawy edukacji na temat choroby alkoholowej i innych uzależnień.
- "Terapia motywująca" osoby uzależnione do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego.
- Indywidualne konsultacje o charakterze edukacyjnym - kształtujące umiejętności rodzicielskie.
- Sesje rodzinne – pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów rodzinnych/małżeńskich.
- Interwencja kryzysowa.
- Indywidualne konsultacje połączone z korekcją i edukacją zachowań agresywnych i przemocowych – wg modelu Duluth.
- Indywidualne konsultacje/poradnictwo dotyczące choroby alkoholowej i narkomanii.

Ponadto pracownicy Działu:

- uczestniczyli w 219 posiedzeniach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy,
- udzielili 401 porad telefonicznych w tym 17 tzw. „telefonów zaufania”. Porady telefoniczne dotyczyły głównie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ale również spraw dotyczących problemów społecznych,
- uczestniczyli w dyżurach w Prokuraturze Rejonowej w ramach „Tygodnia pomocy ofiarom przestępstw”,
- uczestniczyli w spotkaniach w Dziale Wspierania Rodziny – udzielając pomocy i wsparcia psychologicznego rodzinie w obszarze wychowawczym, monitorując proces naprawczy systemu rodziny oraz wprowadzając zmiany w planie pomocowym, motywowano do podjęcia pracy lub leczenia w przypadku rodziców chorych lub uzależnionych. W sporadycznych przypadkach poszukiwano innych form opieki nad dziećmi lub zewnętrznym wsparciem instytucji,

- prowadzili zajęcia edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień w Centrum Wspierania Socjalnego przy ul. Ogrodowej 2a,
- udzielali pomocy i wsparcia osobom z Ukrainy przybyłym do Wałbrzycha w wyniku konfliktu zbrojnego – łącznie 160 osób zostało objętych wsparciem specjalistów DP. Problemy z jakim najczęściej się do nas osoby zgłaszały, oprócz najważniejszego, jakim był konflikt zbrojny, były to problemy z adaptacją w innym kraju, trauma i stres, problemy zdrowotne, wychowawcze, uzależnienie, trudne emocje i lęki. Pomoc Uchodźcom polegała na udzieleniu wsparcia psychologicznego,
- podejmowali interwencje w środowisku – w 2022 roku odbyło się 96 interwencji z udziałem pracowników Działu Profilaktyki. Przyczyną była przemoc, uzależnienia, zaniedbania wychowawcze, bezradność, zaburzenia psychiczne, kryzys suicydalny, kryzys rodzinny, problemy geriatryczne, opiekuńczo – wychowawcze, obniżony nastrój i wybuch gazu.

Współpracowali z :

- ✓ instytucjami miejskimi uczestnicząc w spotkaniach z przedstawicielami instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, narkomanii i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym SOW, MKRPA, Straż Miejska, Policja, NGO, szkoły;
- ✓ ze szkołami podstawowymi i średnimi udzielając pomocy psychologicznej, terapeutycznej i pedagogicznej dla uczniów i rodziców w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, wykraczającej poza kompetencje instytucji szkolnej oraz poprzez prowadzenie zajęć profilaktycznych;
- ✓ z Policją odpowiadając na sygnały o potrzebie interwencji we wskazanych środowiskach domowych;
- ✓ z kuratorami udzielając wsparcia klientom przez nich zgłaszanych oraz uczestnicząc w interwencjach;
- ✓ z Zespołem Interdyscyplinarnym poprzez uczestnictwo w grupach roboczych;
- ✓ z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez prowadzenie indywidualnych konsultacji z osobami kierowanymi przez członków komisji;
- ✓ z Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym poprzez interwencyjne poradnictwo dla wychowawców i wychowanków w sytuacji kryzysowej;
- ✓ Oddziały Leczenia Zespołów Abstynencyjnych poprzez ustalanie miejsc w celu detoksykacji;
- ✓ Zakłady Lecznictwa Odwykowego poprzez ustalanie miejsc pobytu w celu podjęcia terapii;

- ✓ NGO – realizacja projektu „ Nie emigruję – tu pracuję“, współorganizacja Gali Wolontariatu, aktywny udział w Senioraliach;
- ✓ działami i zespołami MOPS poprzez interdyscyplinarne rozwiązywanie problemów społecznych osób korzystających ze wsparcia finansowego Ośrodka a także mieszkańców Wałbrzycha.

W ramach prowadzonej współpracy w siedzibie Działu Profilaktyk odbywały się:

- spotkania grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- szkolenia i superwizje,
- spotkania seniorów, organizacji pozarządowych,
- zajęcia projektowe,
- szkolenia,
- spotkania grupowe.

W ramach realizacji zadań prowadzono:

- **Punkt konsultacyjny dla rodziców dzieci sięgających po substancje psychoaktywne.**

W ramach pracy Punktu Konsultacyjnego prowadzone jest poradnictwo odnośnie:

- profilaktyki i uzależnienia od środków psychoaktywnych,
- diagnozy stopnia zaawansowania w uzależnieniu (i ewentualne zalecenia do skorzystania z ośrodków detoksykacyjnych lub leczniczych),
- informacji na temat testów na obecność narkotyków (w miarę potrzeby i posiadania testów są udostępniane nieodpłatnie – uwaga nie są wykonywane na miejscu w punkcie) i innych sposobów wykrywania narkotyków w organizmie,
- informacji o ośrodkach profilaktycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych zajmujących się uzależnieniem od narkotyków,
- kierowaniem do w/w ośrodków,
- motywowaniem do utrzymywania abstynencji i podjęcia terapii uzależnień.

Z Punktu konsultacyjnego korzystały:

- osoby dorosłe, uzależnione od narkotyków, osoby w trzeciej fazie uzależnienia, które kierowane były na detoks i do leczenia,
- obydwaje rodzice młodzieży i młodych dorosłych eksperymentujących i uzależnionych,
- rodziny z problemem uzależnień, w których dzieci nadużywają narkotyków,
- pojedynczy rodzice (głównie matki) z dzieckiem z problemem uzależnienia od

narkotyków (będący w pierwszej i drugiej fazie uzależnienia),

- osoby poszukujące informacji o ośrodkach,
- osoby z zaburzeniami psychiatrycznymi, które skierowano do specjalistów.

Łącznie z punktu skorzystało 17 osób. Ogólna liczba osób z problemem narkotykowym, jaka została objęta wsparciem przez Dział profilaktyki to 29 osób. 17 osób to liczba osób, która zgłosiła się do terapeuty uzależnień w Punkcie konsultacyjnym dla rodziców sięgających po substancje psychoaktywne.

- **Grupę motywacyjno - edukacyjną dla osób z problemem alkoholowym i narkotykowym.**

Celem prowadzonych działań jest zwiększenie świadomości posiadanego problemu, mikro-edukacja, wymiana doświadczeń między uczestnikami grupy, nabywanie tożsamości osoby uzależnionej, wprowadzenie trzeźwych schematów zachowań, rozbrajanie psychologicznych mechanizmów uzależnienia, motywacja do zmian w funkcjonowaniu w różnych obszarach życia i monitorowanie tych zmian, wsparcie oraz motywacja do kontynuacji terapii w systemie ambulatoryjnym lub stacjonarnym.

W omawianym okresie sprawozdawczym odbyło się 49 spotkań grupowych, w których wzięło udział 75 osób.

W 2022 roku Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu podejmował działania w zakresie nietrzeźwości w miejscach publicznych. Odnotowano zatrzymanie następujących liczby osób według poniższego zestawienia:

- ◆ liczba zatrzymanych nietrzeźwych osób nieletnich – 2
- ◆ liczba zatrzymanych osób nietrzeźwych i będących pod wpływem substancji psychoaktywnych umieszczonych w PDOZ (pomieszczeniu dla osób zatrzymanych) w celu wytrzeźwienia – 716, w tym 127 kobiet i 589 mężczyzn
- ◆ liczba zatrzymanych osób będących pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych, poruszających się samochodem – 329
- ◆ liczba podjętych interwencji wśród osób będących pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych – 1245

- **Grupę młodzieżową „Warsztaty Panda – miczne”.**

Zajęcia dla grupy wiekowej 13 – 17 lat, łączące kreatywne formy spędzania wolnego czasu z poruszaniem tematów ważnych od strony rozwojowej i społecznej: wyzwania związane z nauką zdalną, radzenie sobie z trudnymi emocjami, nauka tolerancji i szacunku oraz kształtowanie zdrowego poczucia własnej wartości w kontekście nawiązywania nowych kontaktów społecznych. Aktywizujące formy wprowadzane podczas zajęć (m.in. gry

zespołowe, prace manualne) mają za zadanie, oprócz realizacji wymienionych powyżej celów, również pokazać duże znaczenie zdrowych form spędzenia wolnego czasu, w opozycji do form szkodliwych, związanych z zachowaniami dysfunkcyjnymi i destruktwnymi. Zajęcia prowadzone są od listopada, przez dwoje lub więcej specjalistów Działu Profilaktyki oraz odbywają się w godzinach pozalekcyjnych tak, aby nie kolidować z nauką szkolną uczestników.

Grupa ma charakter rotacyjny, w spotkaniach wzięło udział łącznie 12 osób.

- **Grupa wsparcia „DOBROSTAN”.**

W 2022 roku pedagodzy Działu Wspierana Rodziny utworzyli i prowadzą grupę wsparcia „DOBROSTAN”. Prowadzone warsztaty psychoedukacyjne z elementami Terapii Simontonowskiej, adresowane są szczególnie do osób chorujących onkologicznie oraz przewlekle. Celem grupy jest:

- pomoc w poradzeniu sobie z chorobą,
- praca nad komfortem życia w chorobie,
- przygotowanie osób wspierających do realizowania z chorym planu zdrowienia,
- podnoszenie jakości życia i dbania o swój dobrostan.

w 2022 roku odbyły się dwie edycje – I edycja od 10.03.2022 r- 05.05.2022 r i udział w niej wzięło 11 osób. II edycja trwała od 12.10.2022 r – 14.12.2022 r i ta sama liczba osób objęta była wsparciem grupy.

Grupa DOBROSTAN jest realizowana w ramach szkolenia Terapii Simontonowskiej, w którym bierze udział dwóch pracowników Działu Profilaktyki i dwóch z Działu Wspierania Rodziny. Wszystkie te osoby są w procesie certyfikacji. W Terapii Simontonowskiej formułowanie zdrowych przekonań i postaw wobec leczenia oraz budowanie nadziei pacjenta jest głównym celem interwencji terapeutycznej. Częścią interwencji jest również modyfikacja stylu życia na zdrowszy szeroko pojętej profilaktyki. Elementy Terapii Simontonowskiej i pracy na przekonaniach wykorzystuje się w pracy z klientem w kryzysie suicydalnym, po stracie, w długotrwałej chorobie, bezradności życiowej, długotrwałym bezrobociu, uzależnieniu czy wykluczeniu społecznym. Pracę na przekonaniach wykorzystują specjaliści Działu Profilaktyki w pracy z indywidualnym klientem. W 2022 roku w Dziale Profilaktyki prowadzone były dwie grupy wsparcia o tym samym profilu – „Dobrostan” i „Myśl zdrowo”. W pierwszej wzięło udział 9 osób, w drugiej 5.

- **Grupa „Wygibasy” i Grupa edukacyjna – „Jak radzić sobie ze stresem egzaminacyjnym”.**

W ramach kampanii „Wyjść z Cienia” został zorganizowany trening umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania ze szczególnym

uwzględnieniem dzieci z ADHD. Tematyka spotkań dotyczyła: podnoszenia kompetencji u dzieci i młodzieży dotyczących rozpoznawania emocji oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Alfabet emocji omawiał zagadnienia od ambicji do zazdrości. W trakcie zajęć uczestnicy uczyli się za pomocą warsztatów oraz historii terapeutycznych tworzyć własne algorytmy postępowania. Dzieci oraz młodzież otrzymywały konkretne narzędzia, np. słoik spokoju, poznawcza ocena problemu, ćwiczenia oddechowe. W trakcie spotkań uczestnicy mieli możliwość rozwijać również umiejętności komunikacyjne dot. zarządzania emocjami, szczególnie w miejscach takich jak szkoła czy podwórko. Uczestnicy w lipcu i sierpniu poznawali również czym są granice(zarówno psychiczne jak i fizyczne) oraz wzmacniali umiejętności związane z empatią i asertywnością. Trening opierał się na elementach socjoterapeutycznych, ważnym elementem był trening samokontroli oraz współpracy z grupą rówieśników, którzy również zmagają się z podobnymi problemami społecznymi.

Celem spotkań grupy edukacyjnej było przepracowanie różnych form radzenia sobie w sytuacji trudnej. Podstawą spotkań były metody poznawczo – behawioralne np. opracowanie szczegółowego planu powtórek do egzaminu, rozłożenie zadań w czasie a następnie przygotowanie indywidualnego zespołu technik pomocowych. Uczniowie nauczyli się wykorzystywać własne zasoby poznawcze i emocjonalne.

„Wygibasy” - liczba spotkań: 7(lipiec – sierpień), dzieci w wieku 7 – 12 lat - 45 osób
Grupa edukacyjna – liczba spotkań 7 (kwiecień - maj) młodzież w wieku – 14 – 15 lat - 6 osób.

W ramach kampanii został opracowany biletyn informacyjny „Wyjść z Cienia ADHD”

- **Warsztaty z lalką terapeutyczną FAS i z Zespołem Dziecka Potrząsanego.**

W ramach warsztatów dla rodziców mieszkających w Centrum wsparcia Socjalnego przy ul. Ogrodowej 2a, odbyły się 2 spotkania edukacyjne w formie warsztatów z lalką FAS (alkoholowy zespół płodowy), oraz 2 spotkania z lalką ZDP(zespół dziecka potrząsanego).

W obu warsztatach wzięło udział 10 osób.

Celem warsztatów było zapoznanie uczestników z pojęciem Płodowego Zespołu Alkoholowego FAS, jego objawami, wpływem na codzienne funkcjonowanie dziecka oraz metodami postępowania po otrzymaniu diagnozy. Dodatkowo wiedza teoretyczna została wzbogacona prezentacją lalki terapeutycznej przedstawiającej niemowlę z objawami FAS, co miało duży wpływ na zapamiętanie przez uczestniczki warsztatów przedstawionego materiału. Celem warsztatów połączonych z prezentacją lalki terapeutycznej przedstawiającej niemowlę z Zespołem Dziecka Potrząsanego było przedstawienie, w świetle najnowszych badań, wpływu gwałtownego potrząśnięcia i uderzania dziecka na utratę zdrowia a nawet życia dziecka. Uczestniczki warsztatów mogły przy użyciu lalki doświadczać i uczyć się świadomego podejścia do rodzicielstwa, co z kolei wiąże się

z prowadzeniem nowoczesnej i skutecznej profilaktyki. Lalka terapeutyczna stanowiła doskonale uzupełnienie wiedzy z uwagi na umieszczone w głowie lalki specjalnych diod, które zapalają się w różnych punktach mózgu oraz funkcję wydawania dźwięku emitującego płacz dziecka.

W kolejnym roku celem działu będzie podjęcie współpracy ze Szpitalem Ginekologiczno – Położniczym oraz przychodniami zdrowia, a także wzmocnienie współpracy z Działem Wspierania Rodziny w związku z prowadzeniem edukacji w zakresie ciąży bez alkoholu.

- **Grupę dla rodziców.**

Zadaniem grupy jest podniesienie kompetencji rodzicielskich uczestniczących w niej osób, które na co dzień nie radzą sobie z prawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec swoich dzieci. Dedykowana jest również rodzicom biologicznym, którzy mają dzieci w pieczy zastępczej. Dodatkowo przedstawiane są możliwości działań mających na celu przywrócenie opieki nad dziećmi i odzyskanie władzy rodzicielskiej. Udział w grupie pozwala rodzicom uświadomić sobie obszary do pracy wychowawczej z własnymi dziećmi oraz rozpocząć starania o przywrócenie opieki nad umieszczonymi w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 spotkań, w których udział wzięło 7 osób
W kolejnym roku planowane są dwie edycje, po 10 osób w każdej z nich, z uwagi na jakość i komfort prowadzenia zajęć.

- **Grupa edukacyjna dla rodzin zastępczych**

Celem grupy było zapoznanie jej uczestników z założeniami Racjonalnej Terapii Zachowania oraz wsparcie w trudnościach związanych z pełnieniem funkcji opiekunów zastępczych. W trakcie warsztatów zaprezentowano odbiorcom techniki samopomocowe umożliwiające obserwację myśli oraz ich wpływ na nastrój i zachowanie, sposoby kontrolowania emocji oraz odpowiedzialność za ich powstawanie i zmianę, rozpoznawanie niezdrowych myśli oraz nawyków i zamiana na zdrowsze. W 2022 roku odbyły się dwie edycje:

I edycja: 5 spotkań dla 10 odbiorców;

II edycja: 7 spotkań dla 8 odbiorców.

- **Warsztaty dotyczące stylów przywiązania**

Odbyły się w Centrum Wsparcia Socjalnego przy ul. Ogrodowej 2a. Ich celem było zapoznanie uczestniczek ze stylami przywiązania, które pojawiają się w relacji matka – dziecko oraz analiza indywidualnych przypadków wraz ze szczegółowym omówieniem

działań naprawczych. W dwóch spotkaniach wzięło udział łącznie 6 osób

Do tego uczestnictwa w tych warsztatach zostały wytypowane osoby, które w diagnozie psychologicznej wykazały obszar do pracy w tym zakresie.

- **Zajęcia edukacyjne dotyczące szkód związanych z uzależnieniami.**

Zajęcia przeprowadzone w Centrum Wsparcia Socjalnego dla mieszkańców wytypowanych przez pracowników wspierających osoby przebywające w CWS – grupa przejawiająca problemy z utrzymaniem trzeźwości w zakresie różnego rodzaju środków psychoaktywnych. Podczas spotkania omówiono przebieg uzależnienia, najpopularniejsze szkody związane z rozwojem uzależnienia oraz przedstawiono dostępne formy pomocy w utrzymywaniu trzeźwości. Podczas spotkania zaprezentowano najpopularniejsze przekonania dotyczące środków i czynności uzależniających oraz zweryfikowano ich prawdziwość, także w odniesieniu do indywidualnych doświadczeń każdego z uczestników.

Zajęcia zakończone indywidualnymi spotkaniami z uczestnikami ukierunkowane na ewaluację pozyskanych wiadomości oraz zaproponowanie dalszych form wsparcia adekwatnych do potrzeb.

W spotkaniu wzięło udział 13 osób wytypowanych przez pracownika socjalnego Centrum Wsparcia Socjalnego.

- **Edukację profilaktyczną – warsztaty, wykłady, szkolenia.**

W omawianym okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki prowadził warsztaty dla uczniów, szkolenia dla grona pedagogicznego i pogadanki dla rodziców oraz szkolenia dedykowane pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (pracowników socjalnych i asystentów rodziny)

Edukacja profilaktyczna w latach 2019 -2022 przedstawia się następująco:

Lp.	Rok	Liczba odbiorców	Liczba szkół
1	2019	4529	22
2	2020	1146	12
3	2021	3302	16
4	2022	3229	18

W 2022 roku edukacją profilaktyczną zostały objęte następujące wałbrzyskie szkoły: ZSP Nr 4, PSP Nr 37, PSP Nr 2, ZSP Nr3, ZS Nr 5, IV LO, PSP Nr 28, II LO, PSP Nr 21, ZSP Nr 1, ZSP nr 6, ZSP Nr 7, PSP Nr 5, PSP Nr 6, PSP Nr 26, Szkoła Muzyczna, ZSZS,

ZSP Nr 5

Na liczbę odbiorców, którzy wzięli udział w edukacji profilaktycznej wpływ w latach 2020-2021 miała pandemia i ograniczona możliwość prowadzenia warsztatów w bezpośrednim kontakcie z uczniem. Nie każda szkoła chciała także skorzystać z prowadzenia warsztatów w formie online co przełożyło się na spadek zainteresowania tą formą przez szkoły w porównaniu do czasu sprzed pandemii. Najwięcej warsztatów profilaktycznych przeprowadzonych w szkołach zaobserwowaliśmy w okresie od września do grudnia, kiedy szkoły w tradycyjny sposób realizowały obowiązek nauki. W 2022 roku warsztaty w szkołach dedykowane uczniom, prowadzone były od stycznia do czerwca. Po wakacjach profilaktyką objęci byli rodzice i nauczyciele.

Zajęcia profilaktyczne realizowane w 2022 r.

Lp.	Nazwa programu/kampanii	Liczba osób
1	Profilaktyka cyberprzemocy	89 uczniów 12 rodziców 17 nauczycieli
2	Profilaktyka przemocy domowej, rówieśniczej, zachowania konfliktowe	442 uczniów
3	Profilaktyka przemocy seksualnej	81 uczniów
4	Profilaktyka uzależnień	906 uczniów
5	Warsztaty oddechowe	107 dzieci 415 dorosłych
6	Kampania „Szanujmy się”	604 uczniów
7	Stres – czym jest i jak sobie z nim radzić	171 uczniów 8 rodziców
8	Warsztaty efektywnego uczenia się	17 uczniów
9	Kryzys suicydalny, Zachowania suicydalne dzieci i młodzieży	43 prac. MOPS 80 nauczycieli
10	Uzależnienia behawioralne	78 rodziców
11	Zaburzenia odżywiania	13 rodziców
12	Procedura Niebieskiej Karty	50 prac. MOPS
13	Trudny rodzic	30 nauczycieli
14	Zaburzenia zachowania	21 prac. MOPS
15	Szkolenie FAS	20 prac. MOPS
16	Zaburzenia afektywne	8 prac. MOPS
17	Szkolenie Komunikacja bez barier	12 prac. MOPS
18	Szkolenie Dziecko w kryzysie	5 wych. ZPWD

**Kampanie i programy opisane zostały w sprawozdaniach w konkretnych programach.*

**Warsztaty opisywane są począwszy od tych przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców a następnie szkolenia przeprowadzone dla nauczycieli i pracowników MOPS.*

W trakcie prowadzonych zajęć w oparciu o autorskie materiały multimedialne, rozdawane były broszury i ulotki informacyjno – edukacyjne, materiały promocyjne takie jak długopisy, notatniki, przypinki i smyczki oraz ulotki Działu Profilaktyki.

Profilaktyka uzależnień. (uzależnienie od środków psychoaktywnych, komputera, internetu, gier komputerowych, telefonów komórkowych).

Zajęcia poruszały tematykę m.in. uzależnień behawioralnych silnie obecnych w kulturze młodych ludzi, a więc związanych z użytkowaniem internetu, telefonu komórkowego, mediów społecznościowych. Podczas zajęć prowadzący przedstawiał granicę pomiędzy pasją/hobby a zagrożeniem dla dalszego rozwoju młodego człowieka oraz innego rodzaju zagrożenia związane z użytkowaniem ww. aktywności. Zajęcia skupiały się także na procesie szkodliwego używania, który może bezpośrednio doprowadzić do nałogu. Od strony substancji psychoaktywnych, uczniowie edukowani byli z zakresu profilaktyki uniwersalnej dotyczącej zagrożeń związanych z uzależnieniami. Uczniowie otrzymali informacje dotyczące szkodliwości i skutków picia alkoholu, omówiono stereotypy związane z alkoholikami i alkoholizmem oraz ukazano powszechność występowania alkoholizmu.

Stres – czym jest i jak sobie z nim radzić?

Warsztaty dotyczyły zapoznania uczniów z metodami pasywnymi oraz aktywnymi radzenia sobie ze stresem. W pierwszej części zajęć, omówiono czym jest stres – specyficzna reakcja organizmu, która przekracza indywidualne możliwości człowieka. Omówiono sytuacje stresogenne, z którymi spotykamy się na co dzień (np. egzamin). Wyjaśniono czym jest stres długotrwały – nisko intensywny oraz stres krótko trwały/ intensywny. Podczas zajęć uczeń miał możliwość dowiedzieć się o funkcji regeneracyjnej kortyzolu oraz o funkcji degeneracyjnej stresu, z uwzględnieniem zmian o podłożu poznawczym i somatycznym. W trakcie zajęć uczniowie wymieniali się biernymi oraz czynnymi metodami radzenia sobie ze stresem. W tej części omówiono, znaczenie sportu w redukowaniu stresu oraz wypoczynku, min. metod dotyczących uważności. Zapoznano uczniów z metodą OEZP, która bazuje na opisie sytuacji trudnej, pracy z emocjami i zasobami oraz stworzeniu programu naprawczego. Podsumowaniem zajęć było stworzenie indywidualnego planu naprawczego dot. sytuacji egzaminacyjnej.

Warsztaty efektywnego uczenia się

Zajęcia dedykowane były podopiecznym internatu „Julia” w Wałbrzychu. Celem zajęć

było przybliżenie uczestnikom sposobów związanych z efektywnym przyswajaniem wiedzy. Poruszono również kwestie silnie wpływające na efektywność uczenia się, takie jak fizjologia snu i odżywianie, redukcja stresu oraz techniki relaksacyjne.

Spotkania edukacyjne z rodzicami, szkolenia dla nauczycieli i pracowników MOPS

✓ Uzależnienia behawioralne

Celem była edukacja z zakresu profilaktyki uniwersalnej dotycząca analizy objawów nadużywania telefonów oraz analizy kosztów: zdrowotnych, społecznych oraz psychicznych. Omówienie zaburzeń rytmu dobowego z uwzględnieniem neuroanatomii (hipokamp, szyszynka oraz układ nagrody mózgu). Analiza predyspozycji poszczególnych przypadków np. temperament (reaktywność), potrzeba bodźców, schematy wyniesione z domów rodzinnych, małe zasoby poznawcze dzieci i młodzieży, doświadczanie przemocy i brak strategii samopomocowych. Omówienie dostępności pomocy rodzinom. Analiza alternatyw oraz czynnego zaangażowania rodzica. Zajęcia miały formę mini wykładu oraz dyskusji.

✓ Zaburzenia odżywiania

Szkolenie miało za zadanie przybliżenie schorzeń dotyczących żywienia i odżywiania. Szczególną uwagę poświęcono jadłowstrętowi psychicznemu i żarłoczności psychicznej. Omówiono również łaknienie spaczone (PICA, AFRID) oraz zapoznano uczestników z nowym trendem w zaburzeniach – ortoreksją. W trakcie warsztatów analizowano: czynniki indywidualne, metaboliczne, kulturowe i rodzinne. Ważną częścią spotkania było omówienie powikłań zaburzeń odżywiania oraz przedstawienie dostępnych form pomocy.

✓ Zachowania suicydalne młodzieży – definicje, charakterystyka rozpowszechnienie problemu wśród dzieci i młodzieży – szkolenie dla nauczycieli.

Na szkoleniach omawiano: psychospołeczne i kliniczne czynniki ryzyka zachowań samobójczych, czynniki ryzyka, czynniki chroniące, depresję jako jednej z głównych czynników ryzyka zachowań samobójczych, procedury interwencji kryzysowej na terenie szkoły w sytuacji zagrożenia suicydalnego, regulacje prawne, psychoedukację uczniów i ich rodziców na temat zachowań samobójczych, wybrane metody pracy terapeutycznej z uczniem z grupy ryzyka na terenie szkoły, plany terapeutyczne oraz pracę po kryzysie suicydalnym.

✓ **Trudny rodzic - szkolenie dla nauczycieli.**

Szkolenie adresowane do grona pedagogicznego. Główne zagadnienia jakie zostały poruszone to charakterystyka trudnego rodzica, w jaki sposób reagować na różnorodne zachowania, sposoby budowania pozytywnego kontaktu z różnymi typami rodziców, sposoby kierowania rozmową, techniki radzenia sobie z manipulacją i przekraczaniem granic.

✓ **Kryzys Suicydalny – szkolenie dla pracowników MOPS.**

Szkolenie dotyczyło tematyki związanej z odpornością psychiczną. Omówiono przypadki oraz dokonano analizy zagrożeń. Omówiono zjawisko kryzysu oraz analizę objawów kryzysów: behawioralnych, poznawczych, emocjonalnych. Poruszono ocenę ryzyka samobójstwa oraz wnioskowanie pośrednie - jak je rozpoznać oraz jak pomóc dziecku i jego rodzinie po próbie samobójczej. Celem szkolenia było uzyskanie wiedzy na temat kryzysu samobójczego i rozpoznania jego symptomów, tzw. szybka diagnostyka.

Narzędzia- wywiad/ Skala Hamiltona/ Skala Aktualnego Ryzyka Samobójczego SARS- (Łoza, Polikowska)

✓ **Procedura Niebieskiej Karty – szkolenie dla pracowników MOPS**

Przedstawienie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, omówienie procedury NK oraz rolę służb w systemie przeciwdziałania przemocy.

✓ **Zaburzenia zachowania – szkolenie dla pracowników MOPS**

Celem szkolenia było zapoznanie uczestników z pojęciem frustracji i agresji, ich przyczyn, zależności oraz wpływu na funkcjonowanie dziecka. Omówiono typy zaburzeń zachowania u dzieci, wpływ środowisk wychowawczych oraz nieograniczony dostęp do urządzeń elektronicznych, które zdominowały aktualny rozwój psychomotoryczny dzieci.

✓ **FAS, Płodowy Zespół Alkoholowy – szkolenie dla pracowników MOPS**

Celem szkolenia było zapoznanie uczestników z pojęciem Płodowego Zespołu Alkoholowego FAS, jego objawami, wpływem na codzienne funkcjonowanie dziecka oraz metodami postępowania po otrzymaniu diagnozy. Dodatkowo wiedza teoretyczna została wzbogacona prezentacją lalki terapeutycznej przedstawiającej niemowlę z objawami FAS, co miało duży wpływ na zapamiętanie przez uczestników szkolenia przedstawionego materiału. Omówiono także Płodowy Zespół Tytoniowy, który coraz częściej jest diagnozowany u noworodków, natomiast niewiele jest materiałów profilaktycznych na temat palenia tytoniu w ciąży.

✓ **„Zaburzenia afektywne” – szkolenie dla pracowników MOPS**

Uczestnicy szkolenia dowiedzieli się czym są emocje i jakie jest podłoże neuronalne emocji. Omówiono zjawiska emocjonalne w oparciu o kategorię czasu – ekspresje, emocje zwerbalizowane, nastroje. Systemu regulacji emocji oraz znaczenia poszczególnych hormonów: dopaminy, oksytocyny, endorfiny, serotoniny. Omówione zostały zaburzenia afektywne. „Skali Hamiltona”, jako podstawy wywiadu w środowisku.

✓ **„Superwizja koleżeńska - „Komunikacja bez barier” – szkolenie dla pracowników MOPS**

Szkolenie dot. rozpoznania barier komunikacyjnych w pracy asystentów rodziny. Omówiono style komunikacji w oparciu o różnice indywidualne. Procesy uczenia – analizę barier/ czym jest samo utrudnianie. Zewnętrzny oraz wewnętrzny system samokontroli. Analiza zasobów – w tym zasobu jakim jest grupa. Wartości i granice - analiza wartości klienta oraz perspektywy asystenta. Omawianie tematu w oparciu o przypadek. Różnice indywidualne pracowników DWR a schemat pracy z klientem. Analiza różnych scenariuszy pracy w oparciu o jeden przypadek rodziny. Porównanie postrzegania rodziny, a co za tym idzie wybór indywidualnej ścieżki pomocy.

✓ **„Dziecko w kryzysie” – szkolenie dla wychowawców ZPWD**

Omówienie czym jest kryzys, ze szczególnym wskazaniem objawów: poznawczych, emocjonalnych oraz behawioralnych. Omówienie kryzysu dot. dzieci z Ukrainy, które doświadczyły lęku związanego z wojną, opracowanie metod poza werbalnych, np. : „dotyk motyla” oraz inne metody skórno z dociskiem, „rysunkowy wskaźnik emocji”, „miejsce ciszy – np. namiot”. Omówienie metod arte terapeutycznych oraz werbalnych – rysowanie np. mandali, walizka emocji itd.

Inne działania edukacyjne:

Realizacja szkolenia "Spójrz Inaczej"- program rekomendowany przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Szkolenie zostało przeprowadzone w 2021 roku, dwóch częściach: w sierpniu oraz we wrześniu. Uczestnikami szkolenia było 14 nauczycieli szkół podstawowych – pracujących w klasach 1-3, dodatkowo udział w szkoleniu wziął jeden pracownik Działu Profilaktyki. "Spójrz Inaczej" jest programem profilaktyki uniwersalnej, która obejmuje cały proces powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży, ucząc rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb i wyrażania emocji w konstruktywny dla nich sposób.

Celem zajęć jest nauczenie dzieci rozumienia siebie i innych, lepszego radzenia sobie z różnymi problemami, umiejętnościami dobrego współżycia z innymi i znajdowania w sobie oparcia w trudnych sytuacjach, tak, aby w przyszłości nie sięgały w tym celu po środki uzależniające.

Celem szkolenia było:

- przygotowanie uczestników do prowadzenia z dziećmi w klasach I-III zajęć wychowawczo-profilaktycznych wg Programu „Spójrz Inaczej”,
- poznanie podstaw prawidłowej komunikacji z dziećmi,
- nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów w pracy z grupą.

Tematyka zajęć dotyczyła:

- podstawowe umiejętności psychologicznego kontaktu z dziećmi,
- poznanie celów, treści i metod programu „Spójrz Inaczej”,
- praktyczne poznanie scenariuszy programu i ćwiczenie prowadzenia zajęć,
- umiejętności rozwiązywania sytuacji trudnych w pracy z klasą.

Podczas warsztatów „Spójrz Inaczej” dwa dni szkolenia to zajęcia które odbyły się w szkole. Uczestnicy prowadzili warsztaty i omawiali ich przebieg.

W roku szkolnym 2021 – 2022 program realizowany był przez 11 szkół (PSP Nr 6, ZSP Nr 8, ZSP Nr 7, ZSP Nr 5, ZSP Nr 2, ZSP Nr 4, PSP Nr 23, ZSP Nr 3, PSP Nr 28, PSP Nr 26, ZSP Nr 1). Program zakładał z cztery bloki tematyczne: postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć, uczestnictwo w grupie, rozwiązywanie problemów, dbanie o zdrowie (w tym uzależnienia). Podczas zajęć wykorzystano następujące metody pracy: krąg uczuć, rysunki, psychodramy, dyskusja klasowa burza mózgów, uzupełnianie zdań, krótkie opowiadania, gry i zabawy, pracę w małych grupach.

W trakcie zajęć uczestnicy uświadomili sobie swoje mocne strony i sukcesy oraz nabyli umiejętności doceniania innych osób. Zdobyli wiedzę dotyczącą emocji, rozpoznawania i nazywania emocji, radzenia sobie ze smutkiem i złością.

Programem zostało objętych łącznie 534 uczniów.

Pozostałe zadania podejmowane przez Dział Profilaktyki:

W omawianym okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej organizował lub uczestniczył w wydarzeniach, podczas których realizował działania profilaktyki środowiskowej: prowadził pogadanki z dorosłymi, przeprowadzał konkursy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, w których otrzymać można było nagrody rzeczowe oraz gadżety promujące dział: smycze, długopisy, torby płócienne,

kubki, bransoletki, przypinki.

We wszystkich wydarzeniach udostępniane były materiały informacyjne na temat działu i innych instytucji na terenie Wałbrzycha świadczących pomoc oraz materiały edukacyjne (ulotki, broszury, plakaty). Działania, o których mowa to:

✓ **Spotkania w dzielnicach - „Lokalna współpraca – to się opłaca“**

„Lokalna współpraca – to się opłaca!” była inicjatywą zapoczątkowaną oraz koordynowaną przez Dział Profilaktyki i skierowaną do służb pomocowych z terenu Wałbrzycha. Główną ideą inicjatywy „Lokalna współpraca...” było nawiązanie lub wzmocnienie już istniejącej współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami lub innymi podmiotami działającymi w zakresie pomocowym na danych dzielnicach miasta.

Podczas kolejnych spotkań tworzone mapy obszarów rozwojowych i zasobów poszczególnych dzielnic oraz rozmawiano na temat możliwości wspólnego działania, profilaktycznego lub pomocowego, w zakresie trzech głównych obszarów: prewencji przemocy, prewencji nadużywania środków psychoaktywnych oraz promocji dbałości o szeroko rozumiane zdrowie psychiczne.

W spotkaniach „Lokalne współpracy...” uczestniczyli m.in. przedstawiciele policji, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pracownicy służby zdrowia, przedstawiciele szkół, wychowawcy świetlic środowiskowych, radni miejscy, pracownicy bibliotek oraz osoby reprezentujące innego rodzaju instytucje (np. Dzienny Dom Pobytu).

Spotkania odbywały się w miejscach takich jak biblioteka miejska, Dzienny Dom Pobytu, szkoły, Centrum Aktywności Lokalnej czy Placówka Wsparcia Dziennego. Spotkania Lokalnej współpracy przerodziły się w realne i namacalne działania jedynie na dzielnicy Podgórze.

22 czerwca 2022 roku, w ramach inicjatywy „Lokalna Współpraca – To się opłaca!”, zorganizowano na dzielnicy Podgórze rajd terenowy dla dzieci i młodzieży, połączony ze spotkaniem profilaktycznym oraz poczęstunkiem. Wydarzenie pod nazwą „Spacer po zdrowy styl życia” powstało we współpracy instytucji pomocowych działających na obszarze ww. dzielnicy: Działu Profilaktyki, Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego, Działu Wspierania Rodziny, Zespołu Pracy Socjalnej nr 4, Policji, Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5 oraz Dziennego Domu Pomocy Senior Plus. Dzieci uczestniczące w zajęciach świetlicy środowiskowej przy ul. Niepodległości 64 oraz uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 ruszyli na spacer w kierunku Małego Wołowca. Pracownicy Zespołu Pracy Socjalnej przygotowali kijki trekkingowe dla uczestników. Po powrocie ze spaceru, dzieci mogły wziąć udział w wielu atrakcjach przygotowanych w ramach pikniku na terenie świetlicy środowiskowej: spotkaniu z Policją, zabawach plastycznych (malowanie twarzy, ozdabianie włosów), konkurencjach sportowych oraz konkursach profilaktycznych z nagrodami (dotyczących zagadnień

związanych z przemocą). W pikniku wzięli również udział podopieczni Dziennego Domu Senior Plus z Podgórza, którzy przygotowali na tę okazję własne wypieki oraz chętnie nawiązywali kontakt z dziećmi. Oprócz ww. atrakcji, wszystkim uczestnikom spotkania zapewniono poczęstunek oraz napoje.

Głównym założeniem zaplanowanej inicjatywy była promocja zdrowych alternatyw spędzania wolnego czasu, takich jak aktywność fizyczna czy różnego rodzaju aktywność twórcza. Tego typu przekaz jest niezmiernie ważny biorąc pod uwagę to, na jak wiele szkodliwych zachowań jest w dzisiejszych czasach narażony młody człowiek (uzależnienie od gier czy mediów społecznościowych, przemoc, eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi). Ważnym aspektem „Spaceru po zdrowy styl życia” oraz towarzyszącej mu imprezie, była również integracja najmłodszego pokolenia z seniorami, którzy chętnie uczestniczyli w organizacji oraz rozmowach z młodymi ludźmi. Całe wydarzenie (rajd oraz piknik) zorganizowano w odpowiedzi na potrzeby dzielnicy Podgórze zidentyfikowane podczas spotkań instytucji pomocowych w ramach inicjatywy „Lokalna Współpraca – To się opłaca!”.

✓ Kampania „Wyjść z cienia”.

„Wyjść z cienia” jest kampanią lokalną przygotowaną przez Dział Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Kampania ma charakter edukacyjny, a jej potencjalnymi odbiorcami nie mają być tylko osoby z zaburzeniami zachowania oraz ich rodziny. Autorom zależy by pokazać, że zdrowie psychiczne to na tyle szeroki problem, który może dotyczyć każdego z nas. Kampania ma za zadanie uwrażliwić mieszkańców Wałbrzycha na temat zaburzeń afektywnych w szczególności depresji, chorób i zaburzeń psychicznych oraz wszelkich form wsparcia i leczenia. Poszerzanie wiedzy związane z profilaktyką zdrowia psychicznego, jest stałym wyzwaniem Działu Profilaktyki. Drugą odstoną kampanii były zaburzenia zachowania – ADHD.

W ramach kampanii „Wyjść z Cienia” zostały przeprowadzone zajęcia dla grupy 45 dzieci „Wygibasy” oraz grupy młodzieży „Młodzi aktywni” 12 osób oraz wydany został biuletyn informacyjno – edukacyjny. Prowadzone były konsultacje indywidualne, które miały za zadanie m.in.: zmotywować osoby chore do podjęcia leczenia oraz terapii, objęcie wsparciem rodzin osób chorych poprzez celową psychoedukację.

Biuletyn wyjaśnia czym jest ADHD z omówieniem poszczególnych grup wiekowych, dzieci/młodzieży i osób dorosłych. Celem biuletynu jest przedstawienie metod wsparcia osób chorych i ich rodzin od działań profilaktycznych po leczenie szpitalne. W materiałach można znaleźć informacje dotyczące sposobów komunikacji z pacjentami, baza teleadresowa oraz szczegóły oferty Działu Profilaktyki. Wartością dodaną biuletynu są ćwiczenia do samodzielnego wykonania w domu.

Kampania „Wyjść z Cienia” będzie realizowana w roku 2023 i dotyczyć będzie niepełnosprawności intelektualnej.

Profilaktyka środowiskowa:

Pracownicy Działu Profilaktyki, w ramach profilaktyki środowiskowej, prowadzili pogadanki na temat zdrowego stylu życia wolnego od nałogów i przemocy oraz prowadzili profilaktyczne konkursy dotyczące wiedzy o uzależnieniach i przemocy, w ramach Kampanii „Widzę, Słyszę, Reaguję”. Profilaktyką objęte są zarówno dzieci i młodzież, osoby dorosłe jak i seniorzy. Każda osoba, z którą rozmawia pracownik DP, otrzymuje materiały informacyjno – edukacyjne w postaci ulotek i biuletynów oraz materiały w postaci materiałów promocyjnych takich jak smyczki, przypinki, torby, kubki, notesy do wyboru.

W okresie sprawozdawczym, od maja do października 2022 roku pracownicy działu objęli wsparciem i działaniami edukacyjnymi dzieci, młodzież i osoby dorosłe, podczas:

- **„Pikniku profilaktycznego”** - w ramach Dnia Dziecka pracownicy DP edukowali dzieci: w ZSP nr 5 w dzielnicy Śródmieście, w PSP nr 5 w dzielnicy Podgórze, w PSP nr 22 przy ul. 11 Listopada i w dzielnicy Stary Zdrój przy ul. Przywodniej.

Z oferty działu skorzystało ok. 270 osób. Głównymi odbiorcami były dzieci w wieku 7 – 15 lat.

- **Dni Wałbrzycha w Starej Kopalni** - impreza społeczno – kulturalna Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury, w której uczestnictwo zaangażowane są instytucje miejskie i instytucje kultury.

Z oferty działu skorzystało ok 50 osób, głównie dzieci oraz osoby dorosłe

- **„5 Sabacik”** – impreza Straży Miejskiej na stadionie przy ul. Kusocińskiego

Z oferty działu skorzystało ok 50 osób, głównie dzieci i młodzież

- **Półmaraton** – impreza sportowa organizowana przez Urząd Miasta

Z oferty działu skorzystało ok 50 osób, dzieci i osoby dorosłe

- **Dzień rodzicielstwa Zastępczego** – piknik promujący rodzicielstwo zastępcze, dedykowany rodzinom zastępczym

Z oferty działu skorzystało ok 100 osób, głównie dzieci i młodzież

- **Senioralia** – wydarzenie dedykowane osobom 60+ organizowanym przez Stowarzyszenie Radość Życia. Specjaliści działu, oprócz tradycyjnie prowadzonych spotkań edukacyjnych Pod Parasolem, prowadzili wykłady nt przemocy oraz warsztaty oddechowe.

Z oferty działu skorzystało ok 50 osób

- **Piknik wakacyjny z RWS Śródmieście** – przy ul. Kilińskiego, na terenie zielonym przy MOPS zostały zorganizowane gry i zabawy dla najmłodszych.

Z oferty działu skorzystało ok 50 osób.

W 2022 roku powstał film o zadaniach realizowanych przez Dział Profilaktyki. Jego celem było pokazanie złożoności pracy, uwrażliwienie na problemy, z jakimi specjaliści działu stykają się na co dzień, dotarcie do nowych odbiorców, zachęcenie do skorzystania z oferty działu oraz zaproszenie do współpracy osób fizycznych, instytucji miejskich i organizacji pozarządowych. Film można obejrzeć na YouTube https://youtu.be/3yfe3J9-l_Q oraz na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego

Placówkę Wsparcia Dziennego w Wałbrzychu prowadzoną przez Gminę powołano 1 stycznia 2013 r. na podstawie Uchwały Nr XL/344/2012 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 listopada 2012 r. Zgodnie z uchwałą nr XXXII/406/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 14 listopada 2016 r. Placówkę połączono z tut. ośrodkiem i od 1 stycznia 2017 r. działa w jego strukturze jako Zespół Placówek Wsparcia Dziennego z oddziałami:

Placówka Wsparcia Dziennego „Śródmieście”

ul. Mickiewicza 26, 58 – 300 Wałbrzych

Placówka Wsparcia Dziennego „Piaskowa Góra”

ul. Grota Roweckiego 3, 58 – 309 Wałbrzych, od października zmiana adresu na ul. Dunikowskiego 39

Placówka Wsparcia Dziennego „Podzamcze”

ul. Grodzka 71, 58 – 316 Wałbrzych

Placówka Wsparcia Dziennego „Podgórze”

ul. Niepodległości 64, 58 – 303 Wałbrzych

W 2022 roku pomimo podejmowanych działań na rzecz pozyskania i zatrudnienia wychowawców (ogłoszeń na stronach FB i w PUP) nie uruchomiono placówek w formie podwórkowej z powodu braków kadrowych.

Zespół prowadzi placówki w formie opiekuńczej. Pobyt w placówce jest dobrowolny i nieodpłatny, a przyjęcie następuje na pisemny wniosek rodziców, opiekunów prawnych dziecka, lub na wniosek sądu. Placówki przeznaczone są dla dzieci od 6 do 16 roku życia.

Głównym zadaniem jest objęcie dzieci opieką i wychowaniem w celu wsparcia rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Celem działalności placówek jest przede wszystkim wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, wyrównywanie deficytów oraz oddziaływanie na środowisko młodego człowieka, wobec zagrożeń uzależnieniami i wykluczeniem społecznym.

W ramach zadań w roku 2022 Zespół Placówek Wsparcia Dziennego zorganizował

szereg zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży, tj.: plastyczne, techniczne, muzyczne, sportowe, czytelnicze, integracyjne a także profilaktyczne; odbyło się kilkanaście wycieczek oraz spotkań okolicznościowych. Przez cały rok, zapewnialiśmy we wszystkich placówkach systematyczne dożywianie w postaci kanapek i owoców. Zorganizowano dla podopiecznych wypoczynki zimowy oraz letni. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dzięki współpracy z innymi organizacjami i instytucjami współorganizował i uczestniczył w imprezach i projektach integracyjno – edukacyjnych.

W roku 2022 do placówek łącznie zapisanych było 194 dzieci.

Program profilaktyki uniwersalnej w naszych placówkach został dostosowany do potrzeb rozwojowych wychowanków oraz potrzeb środowiska lokalnego i służy ujednoczeniu działań wychowawczych i profilaktycznych. Jego realizacja odbywała się w ramach codziennych zajęć prowadzonych przez wychowawcę, psychologa, spotkań z przedstawicielami straży miejskiej i sanepidu i innych instytucji pomocowych, mających na celu informowanie podopiecznych o szkodliwości używek i innych zachowaniach ryzykownych. Program z zakresu profilaktyki organizowany jest w naszych placówkach corocznie, a jego realizacja pozwala na osiągnięcie następujących celów:

- Ochrona dziecka przed agresją, uzależnieniami (kontaktem z używkami), które hamują bądź zakłócają jego rozwój.
- Zapobieganie patologiom tj. agresja, przemoc, uzależnienia i właściwe reagowanie w chwili pojawiania się ich na terenie placówek lub w środowisku lokalnym.
- Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
- Przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym oraz wskazywanie sposobów zapobiegania lub ich niwelowania.

W trosce o bezpieczeństwo naszych podopiecznych przez cały rok odbywały się pogadanki prowadzone przez wychowawców, dotyczące zachowań bezpiecznych i niebezpiecznych.: spotkań z nieznanymi, propozycji od obcych, samotny pobyt w domu, droga do i ze szkoły. Rozwijane były w dzieciach umiejętności rozróżniania sytuacji bezpiecznych i niebezpiecznych oraz dokonywania słusznego wyboru. Zajęcia wzbogacały liczne prelekcje straży miejskiej wsparte prezentacjami multimedialnymi. Wiele uwagi poświęcono promowaniu zdrowego stylu życia oraz zachowaniom proekologicznym, wdrażaniu do aktywnego wypoczynku i rekreacji a także problemom okresu dorastania oraz dbaniu o higienę osobistą. Nasi podopieczni zostali zapoznani z podstawami pierwszej pomocy przedmedycznej. W roku sprawozdawczym został położony szczególny nacisk na dostarczanie wiedzy o szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, spożywania napojów energetycznych i zażywania narkotyków oraz propagowanie świadomego wybierania programów TV i racjonalnego korzystania z komputera i internetu. W tym celu oprócz

standardowych zajęć z wychowawcami i psychologiem wychowankowie, prezentowane były filmy o zagrożeniach związanych z sięgnięciem po alkohol, narkotyki lub papierosy.

Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej, którego celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowaniu i podtrzymywaniu umiejętności w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. Podstawowym celem prowadzenia Klubu Integracji Społecznej jest świadczenie takich usług, które wpisują się w pojęcie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Uczestnicy zajęć w Klubie Integracji Społecznej, to przede wszystkim osoby zaliczane do takich grup ryzyka:

- bezdomni, realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności;
- uzależnieni od alkoholu,
- uzależnieni od narkotyków,
- chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- długotrwale bezrobotnych, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- zwolnieni z zakładów karnych, mający trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Klub Integracji Społecznej działający przy MOPS w Wałbrzychu realizuje usługi m. in. poprzez organizowanie różnego typu zajęć.

W 2022 roku powyższe cele realizowane były poprzez współpracę z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy w Wałbrzychu świadczącym specjalistyczne, bezpłatne usługi przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej na rzecz członków KIS w formie zajęć aktywizacyjnych, przygotowujących osoby bezrobotne i poszukujące pracy do samodzielnego poruszania się po rynku pracy oraz podjęcia zatrudnienia, a także warsztatów grupowych, konsultacji indywidualnych i wizyty studyjnej na której mieli możliwość wykonania testu KZZ.

Uczestnicy KIS, biorą udział w programie, opracowanym na podstawie indywidualnej diagnozy, dostosowanym do potrzeb i problemów jej odbiorców. Cykl zajęć w którym biorą

udział członkowie KIS trwa 6 miesięcy, a klubowicze spotykają się 3 razy w tygodniu po ok. 2 – 3 godziny. Zgodnie z założeniem KIS na każdy miesiąc opracowany jest szczegółowy harmonogram zajęć, obejmujący zagadnienia z reintegracji społecznej i zawodowej.

W edycji trwającej od 11.07.2022r. do 11.01.2023r. w Klubie Integracji Społecznej łącznie odbyły się 63 spotkania w których wzięło udział 11 osób z czego 7 uzyskało zaświadczenie ukończenia uczestnictwa w zajęciach KIS.

Uczestnicy Klubu Integracji Społecznej w okresie sprawozdawczym mieli możliwość skorzystania z zakresu:

✓ **Reintegracji Zawodowej :**

- Warsztaty komputerowe – w ramach zajęć uczestnicy byli szkoleni w zakresie obsługi komputera PC, urządzeń peryferyjnych typu: drukarka, masowe urządzenia magazynujące pamięci przenośne. Warsztaty obejmowały naukę aktywnego tworzenia i opracowywania dokumentów tekstowych (CV, list motywacyjny), tworzenie tabel w programie Microsoft Word, przyswajanie podstawowych mechanizmów aktywności w sieci internetowej (założenie poczty e- mail czy profilu na portalach społecznościowych, umożliwiających aktywne poszukiwanie pracy za pośrednictwem sieci Internet. Zajęcia komputerowe umożliwiły również uczestnikom rozwój własnych zainteresowań i zdolności, poszerzenie wiedzy oraz odkrywanie własnych możliwości.
- Zajęcia warsztatowe z zakresu aktywizacji zawodowej oraz indywidualne konsultacje - prowadzone przez doradców zawodowych z Centrum Integracji i Planowania Kariery Zawodowej - Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy. W trakcie spotkań uczestnicy poznali podstawowe zagadnienia dotyczące rynku pracy i mechanizmy, które nami rządzą. Dokonali analizy lokalnego rynku pracy, określili swoją sylwetkę zawodową oraz dokonali bilansu swoich słabych i mocnych stron. W trakcie zajęć dopasowali swoje kwalifikacje, umiejętności oraz predyspozycje do ofert rynku pracy, podejmowali decyzje dotyczące swojej przyszłości zawodowej oraz nabywali wiedzę i umiejętności z zakresu technik i metod poszukiwania pracy.
- Wizyty studyjne - których celem było zapoznanie uczestników z ofertą edukacyjną dla osób dorosłych z działalnością podmiotów ekonomii społecznej oraz nabyciem wiedzy i umiejętności w zakresie aktywizacji społeczno-ekonomicznej. Klubowicze mieli okazję poznania dobrych praktyk przedsiębiorczości społecznej oraz wymianę doświadczeń.

Wizyty studyjne zorganizowane zostały w:

- ✓ Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej,
- ✓ TEB Edukacja,

- ✓ Centrum Nauki i Biznesu „Żak”,
- ✓ Podczas Międzynarodowych Targów Pracy w hotelu „Biały”.

- ✓ **Reintegracji Społecznej:**
 - Trening umiejętności społecznych – mający na celu określenie czynników motywujących w życiu codziennym oraz przeszkód na drodze do własnego zmotywowania. Pozyskania lub wzmocnienia poczucia wpływu na swoje funkcjonowanie.
 - Trening asertywności – na zajęciach uczestnicy ćwiczą wyrażanie uczuć, poglądów, postawi w sposób bezpośredni i stanowczy, szanując opinie i prawa innych osób. Poprzez ćwiczenia uczą się odmawiania bez poczucia winy i burzenia relacji oraz radzenia sobie z presją i naciskami.
 - Zajęcia integracyjne – mające na celu integrację grupy poprzez lepsze poznanie siebie nawzajem oraz budowanie wzajemnego zaufania. W ramach zajęć uczestniczyli w wyjściu do kina Cinema City na film „Listy do M” oraz jesiennych warsztatach hortiterapeutycznych, które odbyły się w Parku Sobieskiego.
 - Zajęcia edukacyjne – mające na celu wszechstronne rozwijanie umiejętności, zdobywanie nowej wiedzy oraz rozwijanie zainteresowań. W ramach zajęć mieli możliwość uczestniczyć w warsztatach z lalką terapeutyczną, w spotkaniu z instruktorem jazdy konnej dot. dofinansowania kursów z Polskiej Akademii Kultury i Sportu.
 - Warsztaty efektywnego zarządzania czasem - zajęcia miały na celu naukę prawidłowego zarządzania czasem w tym planowania zadań i określania ich ważność, utrzymania samodyscypliny i cierpliwego dążenia do realizacji celów. Podczas zajęć uczestnicy mieli możliwość opracowania osobistego sposobu zarządzania zadaniami, redukcję stresu i lęku przed podjęciem pracy, podniesienie motywacji do działania, a także poczucia własnej wartości poprzez skuteczną organizację czasu na wielu płaszczyznach życia i skupienia na własnych potrzebach. Warsztaty obejmowały planowanie i organizację dnia oraz tygodnia, łączenie obowiązków domowych z pracą zawodową, a także podziałek obowiązków w rodzinie.
 - Zajęcia profilaktyczne – czyli działania mające na celu promocję zdrowia oraz zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami dysfunkcyjnymi. Klubowicze uczestniczyli w zajęciach z relaksacji oraz Marszu „Białej Wstążki”, który zorganizowany został w ramach międzynarodowych obchodów akcji „16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć”.

Uczestnicy KIS mają do dyspozycji zaplecze komputerowe z dostępem do Internetu, niezbędne materiały pomocnicze, a także możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym poradnictwo:

- psychologiczne
- terapeutyczne
- pedagogiczne.

Ponadto 11 kwietnia 2022r., zorganizowano w Centrum Aktywności Lokalnej spotkanie sieciujące Centra i Klubu Integracji Społecznej z województwa dolnośląskiego, które dotyczyły ścieżek reintegracji.

Wolontariat

W okresie sprawozdawczym 01.01.2022r. - 31.12.2022 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu prowadzony był wolontariat **43 wolontariuszy** świadczyło pomoc na rzecz potrzebujących. Ogółem z różnych form pomocy skorzystało **230 osób**. Wolontariusze angażowali się również w pomoc na rzecz osób poszkodowanych wojną na Ukrainie organizując zbiórkę odzieży, żywności, zabawek dla dzieci. Dary zostały przekazane osobom mieszkającym Hotelu „Maria”. Zorganizowana również została pomoc przy rejestrowaniu uchodźców do systemu w Pensjonacie „Joanna” w Szczawnie Zdroju.

Formy udzielanej pomocy:

- wsparcie emocjonalne (rozmowa z koordynatorem lub wolontariuszem, kontakt z psychologiem),
- pomoc zakupowa (produkty żywnościowe, artykuły chemiczne, środki czystości i higieny, leki),
- załatwianie spraw (w tym urzędowych, w przychodni zdrowia, biblioteki, drobne czynności domowe m. in. wieszanie firanek, wyrzucanie śmieci, uruchamianie zakupionego telefonu dotykowego, podcinanie włosów, pomoc w zakupach internetowych, naprawa zepsutego kranu itp.).

Przed dopuszczeniem wolontariusza do wykonywania zadań w ramach wolontariatu, konieczne było zawarcie umowy o współpracy wolontariackiej oraz przeszkolenie wstępne. Składa się na nie szkolenie ogólne (instruktaż ogólny), które obejmuje umiejętności oraz wiedzę podstawową do wykonywania pracy, a także przepisy i zasady BHP zależne od stanowiska pracy (instruktaż stanowiskowy). Przeprowadzenie instruktażu ogólnego i stanowiskowego musi być zatwierdzone na piśmie oraz odnotowane w aktach wolontariusza.

W 2022 r. przeprowadzono blisko 2490 rozmów wspierających, mających na celu udzielenie wsparcia emocjonalnego, psychologicznego, pomocy zakupowej, rozeznania potrzeb seniorów i osób przebywających na kwarantannie, zorganizowania pomocy wolontariusza, udzielenia informacji na zapytania seniorów. Na bieżąco są także uzupełniane wykazy dokumentujące działanie wolontariatu.

Wolontariusze także aktywnie angażują się w działania na rzecz seniorów, w tym akcje podejmowane przez podmioty i instytucje działające na terenie naszego miasta.

- Z okazji „Dnia Babci i Dziadka” w styczniu 2022 r. wolontariusze dostarczyli seniorom drobne upominki przygotowane przez dzieci z Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego,
- Zorganizowano zbiórkę najpotrzebniejszych produktów dla uchodźców przybywających z ogarniętej wojną Ukrainy,
- W okresie Wielkanocnym dzieci z ZPWD przygotowały świąteczne kartki wraz z życzeniami dla seniorów,
- W celu integracji środowiska wolontariuszy przy wsparciu finansowym Fundacji „Merkury” oraz Korpusu Solidarności udało się zorganizować II Piknik Wolontariatu, w którym uczestniczyli wolontariusze działający przy MOPS w Wałbrzychu. Piknik odbył się w malowniczym i klimatycznym kompleksie wypoczynkowym „Dworzysko” w Szczawnie Zdrój .
- W okresie letnim lipiec- sierpień zorganizowano akcję „Podaruj seniorowi swój jeden dzień wakacji“, wolontariusze wraz z seniorami spędzali czas na spotkaniach przy kawie, herbacie, ciastku, na wspólnych spacerach, na działce, na rozmowach o życiu, jego radościach i problemach.
- Wolontariusze dzięki pozyskanym w ramach grantu środkom pieniężnym z Fundacji „Merkury”, zorganizowali akcję i założyli ogrodową szklarnię „Sami hodujemy i zdrowo jemy”. Uczestnicy zakupili sadzonki warzyw, ziół i owoców, które wspólnie zasadzili. Dzięki wielopokoleniowej integracji uczestnicy wspólnie dbają o rośliny, wykorzystując je w codziennej diecie. Wydarzenie miało także na celu pozyskanie nowych wolontariuszy,
- Wolontariusze włączali się także do działań podejmowanych przez Komendę Miejską Policji „Senior online” zachęcając do uczestnictwa w spotkaniach online, dotyczących skutecznych metod zapobiegania oszustwom oraz akcji ZUS „Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo” zachęcającej do założenia konta w banku, aby zwiększyć bezpieczeństwo funduszy które posiada senior.

- W miesiącu październiku 2022r. w siedzibie Centrum Aktywności Lokalnej zorganizowane zostały „Jesienne międzypokoleniowe warsztaty” w których udział brali także wolontariusze. Podczas warsztatów wolontariusze, dzieci i seniorzy, przygotowali jesienne kompozycje w formie stroików.
- Wspólnie z organizacjami pozarządowymi współorganizowaliśmy Galę Wolontariatu - „Moc Pomocy”, która odbyła się w Starej Kopalni i wzięło w niej udział blisko 200 osób z wałbrzyskiego środowiska wolontariuszy.
- Uczestniczyliśmy także w VIII Wałbrzyskich Senioraliach, gdzie przedstawione zostały główne cele i założenia programu Korpus Wsparcia Seniorów. Koordynatorki opowiedziały seniorom o możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach modułu I, II
- W miesiącu grudniu 2022 r. Przyjaciele z Wałbrzycha zorganizowali akcję „Zostań Świętym Mikołajem”. 150 paczek z drobnymi świątecznymi upominkami i żywnością trafiło do Wałbrzyskich seniorów objętych pomocą zakupową w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Obdarowani zostali również mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej oraz seniorzy z Centrum Wsparcia Socjalnego. Ponadto wolontariusze zaangażowali się w akcję przygotowania i rozwiezienia posiłków wigilijnych mieszkańcom miasta, a w szczególności seniorom.
- W ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów, który realizuje gmina Wałbrzych – koordynatorzy programu odwiedzali i wspierali seniorów.

Dzięki przystąpieniu do Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego Korpusu Solidarności, wolontariusze i koordynatorzy mieli możliwość skorzystania z bonów edukacyjnych w wysokości do 1000 zł, którą mogą wykorzystać na rozwój swoich zainteresowań i umiejętności.

Łącznie z pozyskanych środków z Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego, udało się w 2022 roku zorganizować 2 inicjatywy na łączną kwotę 2000 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu otrzymał certyfikat „Miejsce przyjazne wolontariuszom” .

Ponadto w ramach Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego jako laureaci – koordynator wolontariatu wałbrzyskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu poprowadziła spotkanie, które odbyło się w OPS Jedlina Zdrój pt. ”Dobre Praktyki Wolontariatu”, dla kadry zarządzającej OPS w gminie Wałbrzych.

Reprezentowaliśmy także nasz Ośrodek na ogólnopolskim IV Forum Wolontariatu w Warszawie w dniach 23 - 24.06.2022r.

Wszystkie działania podejmowane przez wolontariuszy z grupy **#Przyjaciele z Wałbrzycha** wynikają z potrzeby wsparcia i chęci pomocy innym. Koordynatorzy wolontariatu wdrażają i przygotowują wolontariuszy do pracy, nadzorują pracę wolontariuszy i dbają o ich rozwój, motywują do działań, dokonują ewaluacji pracy wolontariuszy, opracowują harmonogramy działań grupy i harmonogramy pracy wolontariusza, prowadzą spotkania i nabory wolontariuszy oraz stronę na portalu społecznościowym Facebook, gdzie na bieżąco dodawane są informacje dotycząca podjętych działań w ramach wolontariatu.

Najbardziej aktywni wolontariusze otrzymują hologramy, które uprawniają do darmowego parkowania pojazdów na parkingach i placach należących do ZDKiUM.

Wałbrzyski Telefon Senioralny - prowadzony przez seniorów- wolontariuszy.

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Centrum Aktywności Lokalnej w ramach wolontariatu działa **Wałbrzyski Telefon Senioralny** – miejska linia telefoniczna dla seniorów i co równie ważne prowadzona przez wałbrzyskich seniorów- wolontariuszy, którzy dyżurują od poniedziałku do czwartku w godz. 10:00 – 14:00. Telefon Senioralny służy wszystkim seniorom, którzy potrzebują pomocy w uzyskaniu porady, informacji, ale także mają możliwość porozmawiać, podzielić się swoimi troskami. W 2022 r., przy Wałbrzyskim Telefonie Senioralnym dyżur pełniło 12 seniorów – wolontariuszy.

W okresie sprawozdawczym w MOPS prowadzony był także wolontariat w ZPS, DWR oraz DPZ, 10 wolontariuszy świadczyło pomoc ucząc się pracy na stanowiskach tj. pracownik socjalny, asystent rodziny czy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Klub Seniora

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w okresie od 01.01.2022r. do 31.12.2022r., prowadzono zajęcia dla Klubu Seniora. Uczestnikami są osoby w wieku od 60 do 87 lat. W okresie sprawozdawczym do Klubu należało 26 osób.

W roku 2022 udało się zrealizować następujące zajęcia:

- ✓ **Zajęcia florystyczno – artystyczne z elementami hortiterapii i arteterapii** – podczas zajęć seniorzy jak w latach ubiegłych mieli okazję poznać przede wszystkim sztukę układania bukietów, tworzenia jesiennych kompozycji oraz stroików Wielkanocnych i Bożonarodzeniowych. Przygotowywali kartki okolicznościowe, stroiki nagrobne oraz tworzyli kotyliony. Na w/w warsztatach wzbogacają własne doświadczenia, rozwijają zainteresowania oraz umiejętności i zdolności manualne. Doskonają również umiejętność koncentracji uwagi i pamięci. Podczas realizacji

wspólnych prac uczą się współpracy i współdziałania w zespole oraz budowania odpowiedniej atmosfery. W ramach zajęć z hortiterapii poznają dobroczynny wpływ natury na organizm człowieka.

Zajęcia prowadzone przez pedagoga, koordynatora Klubu Seniora.

- ✓ **Zajęcia integracyjno – rozwojowe** zajęcia mają na celu integrację seniorów poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego przy grach stolikowych, łamigłówkach, krzyżówkach oraz na wspólnych wycieczkach i spotkaniach w Klubie i poza nim.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 wycieczki wyjazdowe do Zamku Czocha oraz na Wieżę Sky Walk w Świeradowie Zdrój.

- ✓ **Zajęcia edukacyjne** - mające na celu zdobywanie nowej wiedzy oraz rozwijanie zainteresowań. W ramach zajęć mieli możliwość uczestniczyć w warsztatach z lalką terapeutyczną, których celem jest przekazanie informacji o szkodliwości spożywania alkoholu przez kobietę w ciąży w spotkaniu z instruktorem jazdy konnej w zajęciach prowadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną, dzięki której uczestnicy zostali edukowani z zakresu higieny osobistej, zdrowego stylu życia i odżywiania, chorób zakaźnych oraz uzależnień.

Zajęcia prowadzone przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną i pedagoga DP oraz wolontariusza, instruktora jazdy konnej.

- ✓ **Zajęcia profilaktyczne** – czyli działania mające na celu promocję zdrowia oraz zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z okresem starzenia. Klubowicze uczestniczyli w zajęciach z relaksacji, gimnastyce umysłu czyli treningu pamięci oraz spacerach Nordic Walking.

Zajęcia prowadzone przez pedagoga, koordynatora Klubu Seniora oraz psychologa DP.

Członkowie Klubu Seniora uczestniczyli w działaniach dotyczących Organizowania Społeczności Lokalnej i integracji z mieszkańcami dzielnicy Śródmieście, a także spotkaniach międzypokoleniowych poprzez uczestnictwo takich wydarzeniach jak:

- Dzień Babci i Dziadka, zorganizowanym przez dzieci z ZPWD,
- „Kredowanie dla pokoju”
- Marszu „Witaj Wiosno”,
- Wydarzeniu „One Billion Rising”,
- Obchodach „Europejskiego Dnia Solidarności Międzypokoleniowej”, zorganizowanego w Centrum Aktywności Lokalnej,
- Projekcie „Wygrajmy to miejsce”, zorganizowanym przez Fundację Via Salutis

w ramach którego seniorzy uczestniczyli w spektaklu teatralnym „Kamienica” oraz koncercie „Rock and Roll”.

- Akcji „Czysty i zielony Wałbrzych”,
- Obchodach pierwszej rocznicy funkcjonowania Domu Pomocy Społecznej „Biały Kamień”,
- Senioraliach,
- Międzypokoleniowym spektaklu pt. „Wszystkiego najlepszego”, zorganizowanym w ramach działań z Centrum Usług Socjalnych w Jedlinie Zdrój, Fundacją Merkury oraz Narodowym Instytutem Wolności.

Ponadto w okresie sprawozdawczym seniorzy uczestniczyli i brali udział w :

„Pikniku Wolontariatu”, zorganizowanym przez MOPS i Fundację Merkury w ramach działań Narodowego Instytutu Wolności – Program Wsparcia i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego, wydarzeniach organizowanych przez Urząd Miasta (m.in. wystawach, występach, spotkaniach, wernisażach), Wspólnotę Samorządową Śródmieście, Wałbrzyski Ośrodek Kultury, kinie plenerowym, wycieczce do Zamku Czocha, Świeradowa Zdrój na Wieżę „Skay Walk”, Jedliny Zdrój, wyjściu do kina Cinema City, koncertach Filharmonii Sudeckiej, Teatru Zdrojowego, spotkaniach autorskich i wieczorkach poetyckich-organizowanych przez Bibliotekę „Pod Atlantami”, „Śniadaniu na trawie”, zorganizowanym wspólnie przez CUS w Jedlinie Zdrój w Willi Kwiaty Polskie , pikniku Miejskim połączonym z projekcją filmu „Cudowny chłopak”, marszu „Białej Wstążki”, który zorganizowany został w ramach międzynarodowych obchodów akcji „16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć”.

Seniorzy uczestniczyli także w roku 2022 spotkania okolicznościowe tj. uroczystość związana z obchodami jubileuszu (urodziny), tłusty czwartek, Dzień Kobiet czy Mikołajki.

Uczestnicy Klubu Seniora brali udział w 6 tygodniowym cyklu zajęć tanecznych „W rytmie”, realizowanych w ramach projektu „Zero Waste” - taniec, ruch i dźwięk. Organizowanym przez Fundację Merkury i Centrum Usług Socjalnych w Jedlinie Zdrój.

Na portalu społecznościowym Facebook, prowadzona jest strona pod nazwą „Klub Seniora CAL”, gdzie znajdują się informacje i wydarzenia o działalności Klubu.

Łącznie w okresie sprawozdawczym członkowie Klubu Seniora mieli możliwość uczestniczyć w 65 spotkaniach.

Koordinator Klubu Seniora podczas VIII Wałbrzyskich Senioraliów, został wyróżniony przez Kapitułę - Aniołem Wałbrzyskich Seniorów 2022 roku.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 161 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu i naruszających zasady współżycia społecznego. Składane wnioski w równych częściach pochodziły od osób prywatnych, najczęściej rodzin i bliskich osób nadużywających alkoholu, Policji, MOPS-u oraz od kuratorów sądowych.

W omawianym okresie odbyło się 24 posiedzenia roboczych zespołu do spraw opiniowania i kierowania na leczenie odwykowe, na które wysłano 256 wezwań. Wśród 111 osób, z którymi przeprowadzono rozmowy 48 osób wyraziło zgodę na spotkanie z terapeutą DP, 29 osób wyraziło zgodę na podjęcia leczenia odwykowego w Czarnym Borze, 15 osób skierowano do Poradni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień, uczestnicy postępowania skorzystali ze wsparcia klubów abstynenckich AA umiejscowionych na terenie miasta Wałbrzycha, 156 osób skierowano na badanie lekarskie celem określenia ewentualnego uzależnienia od alkoholu. W wyniku przeprowadzonych postępowań sporządzono 145 wniosków do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o wydanie postanowienia zobowiązującego do leczenia odwykowego. Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 61 wniosków w celu zdiagnozowania uzależnienia u kobiet, natomiast 100 wniosków dotyczyło mężczyzn.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie współpracowała z Sądem Rejonowym w Wałbrzychu, z Przychodnią Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Wałbrzychu w zakresie kontroli uczestnictwa w terapii odwykowej osób skierowanych do Przychodni w rezultacie przeprowadzanych rozmów motywujących. Równie istotna była ścisła współpraca z Komisariatami Policji znajdującymi się na terenie miasta Wałbrzycha. Dzielnicy z Komisariatów Policji sporządzali na wniosek Komisji wywiady środowiskowe dotyczące osób, wobec których złożono wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe. Pozytywnie układa się współpraca z Prokuraturą Rejonową w Wałbrzych i z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. skierowanych do Przychodni w rezultacie przeprowadzanych rozmów motywujących. Równie istotna była ścisła współpraca z Komisariatami Policji znajdującymi się na terenie miasta.

Do MKRPA zgłaszali się członkowie rodzin lub z otoczenia osób uzależnionych od alkoholu korzystając z wsparcia merytorycznego pracownika komisji. Łącznie po pomoc zgłosiły się 60 osób. Otrzymywały one zarówno pełną informację o formach pomocy (pomoc terapeutyczna i psychologiczna specjalistów MOPS, grupy dla współuzależnionych w CAL i PZPiTU), jak i wsparcie w postaci rozmów psychologicznych, informacji drukowanych, pomocy w uzyskaniu miejsca w szpitalu na oddziale odwykowym. Wiele z tych osób powracało wielokrotnie do Komisji w trudnych dla siebie chwilach.

Kilkanaście osób, wobec których nie wpłynęły wnioski o objęcie leczeniem odwykowym, zostało umieszczonych na oddziałach odwykowych poza kolejnością, przy wsparciu i zaangażowaniu Komisji.

Osoby uzależnione zwracające się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o informację o możliwościach leczenia były wyczerpująco informowane o miejscach, w których mogą podjąć leczenie. Kilkanaście osób, wobec których nie wpłynęły wnioski o objęcie leczeniem odwykowym, zostało umieszczonych na oddziałach odwykowych poza kolejnością, przy pomocy Komisji.

Działalność Miejskiej Komisji w latach 2019 – 2022 przedstawia poniższa tabela.

Lp	Działalność MKRPA	2019	2020	2021	2022
1	Liczba wniosków	231	154	194	161
2	Liczba wniosków ogółem	350	268	309	256
3	Liczba skierowanych osób (liczba wysłanych wezwań)	478	462	553	256
	Liczba osób, które się zgłosiły	112	130	139	92
4	Liczba osób skierowanych do terapeuty w DP	67	78	78	48
5	Liczba osób do PZPiTU Anima	63	34	22	15
6	Liczba osób skierowanych do ZOZ w Czarnym Borze	8	5	24	29
7	Liczba osób skierowanych na badania lekarskie	157	157	156	156
8	Liczba wniosków skierowanych do Sądu	122	127	151	145
9	Liczba umorzonych postępowań	24	170	220	30
10	Liczba osób, która zgłosiła się o pomoc i wsparcie z otoczenia osób uzależnionych	81	84	79	60
11	Liczba posiedzeń Komisji	24	21	24	24

W 2022 roku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 82 wnioski w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Wałbrzych, z tego 32 wniosków dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży, a 50 wniosków dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży. Wszystkie wnioski

zostały rozpatrzone pozytywnie.

Działalność Miejskiej Komisji w zakresie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie Wałbrzych przedstawia się następująco:

Działalność Miejskiej Komisji, dotycząca sprzedaży alkoholu oraz przeprowadzonych kontroli w latach 2018-2021:

Lp.	Działalność MKRPA	2019	2020	2021	2022
1	Liczba wniosków ogółem dot. wydania zezwolenia na sprzedaż alkoholu w Gminie Wałbrzych	176	107	114	82
2	Liczba wniosków dotyczących punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedawcy	15	32	29	32
3	Liczba wniosków dotyczących punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży	36	75	79	50
4	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	51	37	50	50
5	Liczba skierowanych wniosków o przeprowadzenie interwencji w pkt sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0	0
6	Liczba przeprowadzonych rozmów edukacyjno motywacyjnych	51	37	50	50

W roku 2022r członkowie Komisji spotkali się dwukrotnie na posiedzeniach plenarnych na których omawiali sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz profilaktyką uzależnień. Ponadto członkowie Komisji przygotowali materiały informacyjne na temat działalności MKRPA do biuletynu wydanego przez MOPS „Dajemy moc”, brali udział w grze terenowej w ramach projektu MRiPS – Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pt. „Bezpieczny Parasol” oraz Happeningu z okazji „16 dni przeciwdziałania przemocy”. Na posiedzeniach omawiano także udział członków Komisji w 30-leciu Klubów Abstynenckich odbywających się w Starej Kopalni w Wałbrzychu, podsumowano wyniki przeprowadzanych kontroli w punktach sprzedaży. Członkowie komisji podnieśli także swoje kompetencje na szkoleniu „Pomoc prawna i ochrona dziecka pokrzywdzonego. Zadania poszczególnych służb w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zadania GKRPA w ramach procedury KPA. Rola i zadania KRPA

w świetle nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi”.

Realizacja celów, zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 opierała się na profilaktyce:

- ✓ zapobiegania spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie,
- ✓ wszechstronnej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym,
- ✓ edukacji społecznej,
- ✓ działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa,
- ✓ wypracowaniu wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec alkoholu, narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację nowoczesnych programów profilaktycznych,
- ✓ reagowania na wszelkie przejawy demoralizacji, podejmowania zachowań ryzykownych i przejawów przemocy,
- ✓ zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin poprzez udzielanie pomocy, wsparcia i motywacji do podjęcia terapii,
- ✓ udzielanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego osobom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzinnymi, bezrobocia, długotrwałej choroby i innych,
- ✓ prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności prowadzenie profilaktyki dla dzieci i młodzieży w szkołach,
- ✓ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.